

Zadružna ekonomija v Sestrzah predstavlja začetek za družnega gospodarstva

V Sestrzah na bivšem Zunkovičevem posestvu bo v jeseni prenehal obstojati najemniški odnos, ki je omogočal Ahečevi, Jezovi, Marčičevi, Medvedovi, Fidlerovi, Gajštovi in Kolenkovi družini, da so obdelovale manjše dele tega posestva in si s pridelki pomagale, medtem ko je del posestva že služil zadružni ekonomiji. Bivše Zunkovičeve posestvo, ki meri okoli 7 ha skupne površine, od katere odpade na orno površino le 2,50 ha, bo tvorilo jedro, okoli katerega se bo širilo zadružno gospodarstvo, dokler ne bo večji del kraja veliko zadružno posestvo. 29 družinskih članov gori imenovanih družin ne bi moglo dolgo shajati ob pridelkih na 2,5 ha orne površine. Z vključitvijo celotnega posestva v zadružno ekonomijo bo med njimi nastalo pereče vprašanje, kdo bo dalje delal na ekonomiji in kdo se bo vključil v produkcijo.

Njiva z žitom je letos dobro obrođila. Druga žetev bo že obsežnejša. Ves letošnji pridelok žita bo porabljen za posejanje ostalih površin ekonomije.

Ob letošnji žetvi je bilo na njivi ekonomije prvo kolektivno delo. Za ekonomijo so želi: Arnuš Angela, Marčič Amalija, Fidler Ana in Lovrenc, Gajšt Neža, Marčič Roza in Jakob, Frančez Marija in Hajšek An-

ton. V petih urah je bilo delo končano. Ves čas dela je vladoval med žanjci dobro razpoloženje. Ceravno so bili ljudje v Sestrzah navajeni delati »na drugem« le za protiuslugo, so opravili žetev brez zahtev, ker se zavedajo, da bo pridelok služil razvoju zadružništva v kraju. Eden ali drugi je v šali vprašal tajnika KLO, če mu bo dal v znak priznanja za pomoč na ekonomiji nakaznico - za tekstilno blago, vendar tega ni nikdo mislil resno, saj je vsakomur jasno, da pet ur prostovoljnega dela ne more biti enako vredno stalnemu delovnemu odnosu v državnih in zadružnih podjetjih. Zavedajo se, da je dobro se razvijajoča kmetijsko-obdelovalna zadruga za ljudi, ki želijo v vasi doseči boljši življenjski standard, edini porok, za ostale pa vključitev v redni delovni odnos.

Kolektiv žanjcev na zadružni ekonomiji je dokazal, da je mogoče priti preko predsodkov o kolektivnem obdelovanju zemlje in zadružnem življenju. Povečanje zadružne ekonomije bo ustvarilo večje možnosti vcepljanja smisla za zadružno gospodarstvo v Sestrzah, ki bo pripomoglo k pospešeni razširitvi zadružne ekonomije v kmetijsko-obdelovalno zadrugo v Sestrzah, na kateri se bo začelo za mlade in odrasle ljudi iz Sestrž in okolice novo življenje.

G. S.

Pri avtoprevozništvu v Ptuj se vrši borba za čas in tonkilometre

Pri okrajnem avtoprevozništvu v Ptuj se vršijo intenzivne priprave za žitni odkup. Mehanika Prelog Viktor in Sirec Janez, učenca Lovrenčič Marjan in Čeh Ivan ter delavec Korošec Ignac delajo od rane ure do poznega popoldneva, mnogokrat tudi do trde teme. Pregledujejo in popravljajo stroje, varijo zlomljene dele in krpajo gume. Vsakodnevno prihajajo šoferji domov z defektnimi gumami. Vedno znova je treba popravljati. Večkrat se krpjanje nadaljuje tudi pozno v noč. Zgodaj zjutraj je avto zopet sposoben opraviti nove naloge.

Na čaka samo odkup žitaric, tudi odkup sadja in živine, kar smo že začeli prevažati. Obveze napram mlekarji v Ptuj so določene s pogodbo. Dnevno so v službi mlekarne 4 avtomobili. Ob 4. zjutraj so že v mlekarji. Okrog 9. ure se vračajo v garažo. V prometni pisarni prejema direktive za nove naloge, ki jih opravijo še isti dan. Nekateri dneve vozijo 12, 14 in tudi po 16 ur. V statistiki so zajeli njihovi napori in uspehi. N. pr. v II četrtletju so šoferji opravili preko 2.000 nadar. Dnevno odhajajo že ob 4. zjutraj iz garaže po žrtvovalni šoferji Beziak Stanko, Pšajd in Lovrenčič. Tudi mali Rojko je med njimi, čeravno mu je večših navede težko verjeti že ob 3. zjutraj. Zelo marljiv je tudi šofer Mikulec Jože. Skrbni in organizirani prevoz tovornov v obe smeri vožnje, samo da ne vozi prazen in da doseže plan tonkilometrov.

V mesecu Juliju t. l. je za okrajno avtoprevoznitvo vozilo 15 avtomobilov, zraven teh pa še trije posebej, ki so vključeni za prevoz lesa za gozdno gospodarstvo. Teh 18 kamionov je prevažilo skupno 39.609 km in prepeljalo 4.385 ton raznega blaga. S tem je opravljenih 71.806 t/km.

Vozila so bila na voznjah 3.782 ur. V teh urah ni vstet čas, ko so se vozila popravila ponoči. Registrirani čas dela bi bil potem še večji. Šoferji se trudijo na vse načine, da bi dokazali, da hočejo preseči svoj plan. Mariborčani so napovedali vsem Okrajnim avtoprevoznikom tekmovalno. Najboljši kolektiv bo prejel prehodno zastavico. Kolektiv okrajnega avtoprevoznitva v Ptuj si jo hoče priboriti, kar bo dosegel z uspehi dobrih šoferjev in delavcev. Ves kolektiv avtoprevoznitva je prepričan, da se mu bo posrečilo doseči, četudi bo moral premagovati težave z zamenjavanjem rezervnih delov in gum.

Poklic šoferja ni lahek. Ima mnogo prednosti in tudi težav. Toda veseno zvišujejo šoferji Okrajnega avtoprevoznitva v Ptuj 400 km, ton in tonkilometrov. Na dosežanju uspehe so ponosni, saj so z njimi dovrinili velik delež k izpolnjevanju petletnega plana.

Kž.

Kjer ne uspe prepričevanje, pomagajo ukrepi

Izvajanje del prve petletke pišča na vseh gospodarskih področjih odprto vprašanje delovnih moči na tistih delovnih mestih, kjer nimajo delovni ljudje dovoljne zaposlitve, da bi potom nje dosegli življenjske pogoje, ki odgovarjajo današnjim možnostim, na vseh pa da bi si izkoriščani končno pomagali iz občutka odvisnosti pred izkoriščevalci, ki še danes brezobzirno izrabljajo in bagatelizirajo delovno silo.

Obsežnost družbeno gospodarskih izprememb, ki jih predstavlja prva petletka, ne more dopustiti, da bi zaostajala graditev socialističnih objektov, vrednih milijone in milijarde dinarjev, v korist vprašana, ali bodo kmoli večji kmetje hlapci ali dekle ali ne, ali bo kmetom prav ali ne, ko bodo ostali brez izkoriščanja. Za izpolnitev nalog poedincev je ponekod potrebna delovna pomoč. Za izpolnitev družinskih plačevskih nalog je ta pomoč prvenstveno potrebna, zato jo tudi OF nemahno vključuje na najnujnejša delovna mesta. Pri tem ne gre za akcijo za vključevanje hlapcev in dekel, temveč za dosledno izvajanje borbe proti izkoriščanju, kjer koli je to dogmno ali se sproti odkriva. Vloga hlapčevanja je zmanjšala svojo vsebino, treba ji je še vzeti obliko, ker je neodini še dolgo ne bi sami osušili. Iz te borbe vimo izvzeti niti Hlaponci, Derbatinci. Hvalečnici niti nobena ostala vas v kraju.

Toplek Janez, kmet iz Hlaponcev, bi se vsekakor moral zavedati, da nima zemlje za to, da bi z njo izkoriščal srbsko ljud iz Prerada, ki so brez zemlje, s tem, da bi mu jo odobrovali in mu pomagali, da bi obdržal gospodarski vpliv v kraju. Delavcem iz Prerada Toplek Janez ne bo nikoli trdil, da je boljše biti delavec v državi ali zadružni službi kot pri njem najemnik, niti ne bo priznal, da bi moral brez teh delavcev že zdavnaj izkoristiti samo tist del zemlje, ki bi ga lahko sam obdelal, na ostalih delih pa bi si delavci in mali poselski zadružniki ustvarjali življenjske pogoje brez potrebe odlaševanja reči Toplaku Janezu.

Posestnik Kvar Franc iz Hvalatincev vidi največjo krivico v tem, da se njegovima delavcema Arnuš Janezu in Toš Terežič nudi zaposlitev v produkciji, kjer se več pridelka kot pri Kvarovih in kjer ni za delo edina odškodnina hrana in stanovanje brez plače, kot je to udomačeno pri Kvarovih. Koframič Uršula pomaga že od leta 1943 dalje pri Kucuvanovih iz Debatince. Edina odškodnina za njeno delovno moč je v hrani in stanovanju in nič več. Fras Janez in Papež Marija delata kmetici Zorko Uršul v Vizomarcih, Glažar Barbara pa pri kmetu Jenekcu Martinu v Slovenji vasi. Kmetje trdijo, da je hrana zelo draga, enake stanovanje ter smetajo, da je to dovolj, če se njihovi delavci namrečno

in naspijo, med tem, ko bi se sami pritožili, če bi se morali zadovoljiti s istim »blagostanjem«, višek pa bi oddali državi v obliki davka in odkupov. Če bi kaseti od imenovanih zahteval od svojega gospodarja tudi plačilo v denarju, bi to smatrali kot višek predznosti.

Prepričevanje je imelo doslej uspeh le pri družinah, kjer izkoriščanje ni edini odnos napram svojim delavcem. Zavedli so se, da je moral priti čas, ko ni edino merilo za ljudi po tem, kar kdo ima, ampak po tem, kdo zna delati. Moral je priti čas, ko je dobila siromasčina oblačila strahote iz katere si je mogoče pomagati z delom z zaposlitvijo v državnih in zadružnih obratih, podjetjih in tovarnah Bogataši so znali siromasčino prikazovati kot čast, ki si jo sami prezirali ker je zanje veljala le čast premožnih, zapovedujočih in nedotakljivih.

Drugače je pri raznih gospodarjih, kjer je treba ukrepati, sicer se še dolgo ne bi nič spremenilo v korist ljudi, ki imajo pravico delati in uživati sadove družbenega dela.

Po vseh ptujkega okraja se vrši kontrola službenih odnosov med kmeti in njihovimi delavci ter kontrola zaposlitve delovne sile.

Jasno je, da bo predstavljal ta kontrola za mnoge izkoriščevalce konec izkoriščanja, za izkoriščane iztiganje iz nemogočih življenjskih pogojev in možnost takojšnje vključitve v družbeno in zadružno proizvodnjo.

Ptujska sindikalna brigada v Kočevju

Sredi meseca julija je prispela v Kočevje ptujska sindikalna brigada na delo za pomoč pri izdružitvi gozdnega plana.

V lepih kočevskih gozdovih so se lovili kmalu živeli in premagovali vse težave gozdnega dela. Vsakemu začetniku je pač težko doseči normo. Vendar moramo omeniti in pohvaliti štiri tovariše, ki so normo celo prekoračevali. To so: Borzokov Aleksander in Hriberšek Franc, zaposlena v pitališču na Bregu ter Rihtarič Ivan in Cenar Anton, zaposlena pri vodni upravi.

Borzokov Aleksander je po rodu Poljak in stalno poudarja v pogovorih z delovnimi tovariši, kako važna je obnova in izgradnja, da se ne bodo nikdar več ponovili strašni časi okupacije in okupacijskih taborišč. Pravi da se maršiko premalo zaveda te resnice sicer bi pri delu več žrtvoval in lažje prenašal težkoče današnjih dni. Tudi ostali omenjeni tovariši se zavedajo važnosti dosega plana pri delu, ki jim je bilo poverjeno in ki služi predvsem za oskrbo kariva delovnemu ljudstvu. Tovariši Stefančič Oton, vodja ptujske brigade je sposoben in poštvovalen ter dvica delovno zavest članov sindikata v brigadi.

G. F.

Za otroke v Dečjem domu v Ptuj je dopolnilna preskrba velikega pomena

V pripravah za svečano izvedbo »Tedna matere in otroka« se posveča posebna skrb izboljšanju prehrane in preskrbi otrok v Dečjem domu v Ptuj iz lokalnih virov s tem, da pomaga domu okrajni odbor Rdečega križa in Mednarodni dečji fond.

Okrajni odbor Rdečega križa je pomagal Dečjemu domu v letu 1947 med drugim s 30 litri ribjega olja, 745 komadi plenčk, 10 kompleti za dojenčke, 4000 tabletami calcium D-vitamina, 120 cecilij in 62 stekleničkami.

Mednarodni dečji fond pa je pomagal Dečjemu domu v Ptuj od II. polletja 1948 do konca I. polletja 1949 med drugim s 435 kg polnomastnega mleka v prahu, 217 kg posnetega mleka v prahu, 133 kg margarine, 75 kg cestlov, 27 kg ritčega olja.

Nadaljnje izboljševanje prehrane in preskrbe otrok v Dečjem domu je nedvomno nadvse važnega pomena za krepitev in razvoj otrok, ki so znanpni prehrani in preskrbi v Dečjem domu, med tem ko pomagajo njihove matere izvrševati planske naloge petletke.

R. F.

V Ormožu imajo predhodke zaradi čiščenja ulic

Skrb za red in dvig higijene v Ormožu vzbuja vsakemu domačinu in tudi gostu občutek vsake povernosti obnem pa tudi vprašanje pri kom se ta povernost začena in kdo to je v Ormožu v stanju odpravi.

Vsako bi sicer znal staviti predloge, kdo naj seže po metli, kdo naj določi red ometanja in odredi mesto kupa smeti.

Hšarj lastniki in upravitelji bodo morali brez odlaganja na kako organizacijo poskrbeti, da bo med nami zavladal duh tekmovalnosti tudi v tem pogledu, če predno bodo možne iz MLO Ormož uvedli zakonski člen o dvignu higijene v kraju in skrbi za red ter odredbi držnosti s področja ljudskega zdravja.

Akcija za obiranje hmelja v Savinjski dolini bo zajela več žen in deklet iz ptujskega okraja

Poleg nešteth tehničnih naprav za olajšano in skrajšano opravljanje raznovrstnih del v gospodarstvu so še dela, ki jih še ni mogoče opraviti brez rok mladine in žena. V Savinjski dolini so doslej hmelj vedno obrale žene, dekleta in otroci. Tudi iz ptujskega okraja je vsako leto odhajalo več žena in deklet v Savinjsko dolino pomagat obrati hmelj.

Okrajni odbor AFZ, okrajni komite LMS in okrajni štab pionirjev so na sestankih in z okrožnicami seznanjali svoje članstvo in funkcionarje z možnostmi 14dnevne zaposlitve v Savinjski dolini. Letos imamo normalni pridelok hmelja, dočim pridelok hmelja v drugih državah letos slabo kaže. Zaradi tega ne smemo dopustiti, da bi bil naš pridelok ogrožen zaradi vprašanja, ali bo hmelj pravočasno obran s pomočjo žena, deklet in otrok. Tudi iz ptujskega okraja je vsako leto odhajalo več žena in deklet v Savinjsko dolino pomagat obrati hmelj.

Med del različnih akcij, v katere je vabila OF funkcionarje in člana organizacij, je obiranje hmelja med najvažnejšimi. Na ta način je dala OF priliko sodelovanja pri obiranju hmelja v Savinjski dolini tudi tistim članom in članicam množičnih organizacij, ki se čutijo preslabotni za ostale gospodarske akcije in kjer je potreben večji napor. Obiranje hmelja bi bilo težko mimo njih. Potem res ne bi mogli niti opraviti, da za nje ni primernega dela. Delo po normi in plačilo v gotovini in deloma v industrijskih bonih bo vsakogar prepričalo, da je mogoče z voljo pri obiranju hmelja mnogo doseči. O tem se bodo prepričale žene, dekleta in pionirji, ki bodo odšli iz ptujskih vasi v Savinjsko dolino preko raznih lahi in tam vložili napore za uspešno delovno pomoč pri obiranju hmelja.

Zene in dekleta iz ptujskega okraja se bodo zbrale 15. avgusta t. l. dopoldne pred »Domom fronte« v Ptuj, Prešernova ulica (prej hotel »Jugoslavija«).

Za telesne potrebe naj prinesejo s seboj koce in telesno perilo, za delo pa košaro in po dve vreči. Hrana bo preskrbljena v kraju, kjer bo delala brigada hmeljarjev.

Kot v mnogih minulih akcijah bo tudi v tej akciji preskrbljeno, da se bodo člani brigad od najmlajših do najstarejših udeležili v velikem kolektivnem sodelovanju.

Nedvomno ne bodo funkcionarke AFZ, LMS in pionirjev dopustile, da bi ostala slaba udeležba v akciji na njihovi odgovornosti zaradi preskromne agitacije in neučinkovite borbe proti lažem škodljivih in zaostalih elementov, temveč bodo obratno storile vse, da bo udeležba čim številnejša. Zene in dekleta iz Savinjske doline bodo znale ceniti dragoceno delovno pomoč iz ptujskega okraja, vse naše ljudstvo pa bo z obranim in pravilno unorabljenim hmeljem beležilo nov gospodarski uspeh.

L. F.

Bistvena predpostavka za pravilen razvoj zadruga splošnega tipa je seveda trdno vodstvo delovnih kmetov v zadrugi in trdna zveza kmetijske zadruga z državnim sektorjem gospodarstva ter to, da se naj opira v vsakem pogledu.

Začetnik o urejevanju kraje v Halozah

Na področju komunalnega življenja upravljajo krajevni ljudski odbori krajevne izvire, vodnjake, cisterne, vodovod, kanalizacijo in jih nadzorujejo.

Izmed teh nalog bi se morali močje iz KLO Slatina zainteresirati za možnosti izvedbe čiščenja in poglobitve struge za odtokanje vode ob deževju in nalivih, ki povzročajo sicer še pred košnjo sena v Pristavi in Cirkulana občutno škodo.

Nikdo iz Haloz ne bi mogel trditi, da je še danes nujno, da bi nam povzročala škodo voda, ki jo lahko obvladamo in ji odredimo odtok na mesto, kjer ne bo škode. Ob poplavih oblatene trava znatno škoduje naši živini. Tega ni toliko krivo neurje, kakor gromovje in vejevje v strugah ter razne naplavine, ob enem pa zaraščena in močno vplivasta struga, ki je iz leta v leto neopazno zaraščala in končno tudi tako zarasla.

Krajine, o tem, kako iztrebljanje gozdov uničuje polja.

Učenjak profesor Bogdanov je takrat pisal: »Če ne bomo ničesar ukrenili, se bo črnozemeljska ravnina v bližnji bodočnosti spremenila v pustnjo.«

A nikomur izmed Stremouhgov, Strekalovih in Sukovkinih ni bilo tega mar. Vsak od njih je mislil le na trenutni dobiček in se brigal le zase.

Gozdove so iztrebljali vse hitreje in hitreje. Prenehali so časno samo takrat, kadar so cene lesu in žitu toliko padle, da se ni več splačalo trebiti gozdove in krčiti zemljo.

Na peterburški borzi so se sklepale kupčije, na borzi so cene padale in se dvigale. Nekega dne je bilo treba plačati za žito in za les mnogo, naslednji dan pa malo. Nekega dne so poskočile cene tako visoko, da se je človeku vrtilo v glavi, naslednji dan pa so se zaktotale stmo navzdol. To je bila — borzna gra.

Divja je bila ta igra. Cene so se dvigale in padale kakor bi imele vročico, in od tega dne je tudi vsa priroda dežele v vročici.

Zdaj so neusmiljeno trebili gozdove, zdaj so sekanje ustavili in pustili v hosti na kupe posekanih debel.

Priroda in ljudje

Zaslüševanje prič

Imamo knjigo z naslovom: »Rusija. Popoln zemljepisni opis naše domovine.«

Velika in resna je ta knjiga. Zavzema celo polico, kajti obsega mnogo zvezkov. Na platnicah vsakega zvezka je trobojnica in dvoqlavni orel s carsko krono nad obema glavama.

V knjigi lahko najdemo podroben opis vsakega kotička prejšnjega ruskega carstva — njegovih gozdov in step, rek in ravnin, vasi in graščin.

Knjiga ne piše samo o priradi dežele, ampak tudi o ljudeh. Na koncu vsakega zvezka je dolg seznam imen, ki so omenjena v knjigi.

Opdem na slepo srečo neko stran tega seznama in berem Strekalov, pomješčki, Struve tovarnar, Stremouhov, pomješčki, Stroganov, prof. veleposestnik, Strekalov, tovarnar, Struski, pomješčki, Strukovi, trgovci, Stukalov, tovarnar, Suvorovi knezi, pomješčki, Sudjenko, pomješčki, Sukin Boris vojvoda, Sukovkini, pomješčki.

»Se v začetku 19. stoletja je veljal pomješčki za tem boljšega gospodarja, čim več pripadajočih gozdnih tal je spremenil v polje...«

»Po osvoboditvi kmetov so pomoščki prepovedali kmetom, sekati v gozdu za svoje potrebe, in so izsekali in prodal mnogo gozdov... V želji, da bi izbili čim več denarja iz svojih posestev, so prodajali gozdove »na panje« v izsekane. Kmetijske občne nimajo niti koščka gozda, graščinske in državne hoste pa so tako dobro zastražene, da nima kmet niti dračja kje pobirati.«

Tako je torej bilo s to rečjo: pomješčki so varovali gozdove samo pred kmeti, sicer pa niso varčevali z njimi.

Po gozdovih so jahali oboroženi čuvaji, prisluškovali, ali ne poje kje sekira, in lovili »divje drvarje«. Za posekano brezo so naložili kmetu globo in ga vtaknili v ječo. Pomješčki pa so prodajali cele gozdove »na panje«, ne da bi jih bil za to kdo tiral pred sodišče. Ali je bilo mogoče soditi Stremouhova zato, ker je prodal »na panje« svoji, stremouhovski gozdi?

Pa zakaj naj bi bil Stremouhov sploh varčeval z gozdom?

Drevesa v gozdu rastejo počasi. Denar v banki raste hitreje. Dobičkanost je bilo, posekati gozd in vložiti denar v banko kakor pa varčevati z gozdom in prodajati zgolj prirast.

V časnikih in revijah si od časa do časa lahko bral žalostne članke s tožbami o ubošanju črnozemeljske po-